

Реч на Фюрера и райхсканцлера

АДОЛФ ХИТЛЕР

пред

Райхстага на 28 април 1939 г.



Издательство „Нова Европа” – Берлин, 2012

Господа народни представители от Германския Райхстаг,

Президентът на Северноамериканските съединени щати ми отправи една телеграма, чието странно съдържание ви е вече известно. Понеже останалият свят, още преди да я получа, вече беше научил чрез радиото и печата съдържанието ѝ, ние също узнахме чрез многобройните коментари на големите демократически вестници, че при тази телеграма се касае, за един много ловък, тактически документ, целящ да хвърли върху управляваните от народа авторитарни държави цялата отговорност за войнолюбивите мерки на плутокрациите. Аз реших да свикам Германския Райхстаг, за да ви дам възможност, в качеството ви на избрани представители на германския народ, вие най-напред да узнаете моят отговор. Следователно, на вас предстои да го одобрите или отхвърлите.

При това аз намирам за уместно да следвам избрания от самия президент г-н Рузвелт път, като също и аз направя моя отговор достойни същевременно и на останалия свят, с помощта на всички наши средства.

Аз ще се възползвам, обаче, от случая да дам едновременно израз и на онези чувства, които изпитвам във връзка с развилите се през миналия месец март големи исторически събития.

Дължим, прочее да благодарим на Провидението за успешния край на тези събития, станали без проливане на кръв, както и за избавлението на нашия народ от неговото печално падение. Благодарение на Божията воля, успяхме да освободим нашия германски народ от оковите на най-тежкия мирен договор в историята на народите и да го насочим към едно по-светло бъдеще.

От деня, в който аз встъпих в политическия живот, не съм имал друга мисъл, освен възстановяването свободата на германската нация, затвърдяването на държавната власт на Райха, премахването на вътрешното разединение на нашия народ, както и осигуряването на едно независимо съществуване в стопанско и политическо отношение.

Аз възстанових само това, което беше разрушено от сатанинска злоба или човешко безумие. Ето защо аз не съм предприел нищо, което би накърнило чужди права, а възвърнах на германския народ едно негово право, потъпкано преди двадесет години. В границите на днешна Велика Германия не се намира никаква област, която да не ѝ е принадлежала още от най-стари времена, която да не е била свързана с нея или да не се е намирала под неин суверенитет. Още далеч преди откриването и заселването на американския континент от бялата раса, германската държава съществуваше и то не само в нейната днешна големина, но и с още ред други области и провинции, загубени в последствие.

Когато преди 21 години, завърши кръвопролитната Световна война, милиони сърца бяха изпълнени с големи надежди, че ще последва един разумен и справедлив мир, като отплата за народите така тежко пострадали от Световната война. Аз подчертавам „отплата“, защото всички тези хора - безразлично какво становище ще вземат историците един ден - не са били виновни за страшната война. Ако днес наистина в някой страни все още се намират политици, които още тогава се сочеха като отговорници за това нечувано в историята кръвопролитие, то биещите се по фронтовете

милиони войници от всички страни и народи заслужаваха съчувствие и съжаление, те не носеха никаква вина. Аз самият, както вие знаете, преди войната никога не съм взимал участие в политическия живот и за това, както милиони други хора, бивайки добросъвестен гражданин и войник, изпълних своя дълг. Ето защо, аз можах по време на войната, както и след нея, да се застъпя с чиста съвест за свободата и бъдещето на своя народ. Следователно аз мога да заявя, същевременно и от името на милионите невинни хора, че те всички, борейки се, при вярно изпълнение на дълга си в защита на своите народи, притежаваха едно право за справедлив и разумен мир, за да може човечеството да се отдаде най-сетне на едно всеобщо сътрудничество за възстановяване на разрушенията и загубите.

Милиони хора останаха излъгани от този мир, сключен след Световната война, защото не само ние германците и нашите съюзници, но и самите победители пострадаха от действието на мирните договори.

Тогава за пръв път пролича нещастieto, че хора, които не са взели участие във войната, определяха хода на политиката. От друга страна, войниците не познаваха омразата, а напротив, тя се беше загнездила в душите на ония стари политици, които най-грижливо запазваха своя ценен живот от ужасите на войната, които обаче, се нахвърлиха върху човечеството като зли духове на отмъщението. Омраза, злоба и безумие бяха интелектуалните двигатели на Версайския диктат.

Държави с хилядогодишна история бяха насилствено заличени от картата, граждани живеещи съвместно от вечни времена бяха откъснати един от други, жизнени и стопански условия бяха пренебрегнати, а самите народи - разделени на победители и победени.

Този Версайски документ,

остава за щастие и като такъв пред очите на бъдещите поколения. Иначе по-късно биха помислили, че това е рожба на една луда и истерична фантазия.

Близо 115 милиона души бяха насилствено лишени от тяхното право на самоопределение и то не от войниците-победители, а от обезумели политици, като бяха откъснати от стари държави и причислени към новообразувани такива, без оглед на кръвна връзка, на произход, както и без оглед на елементарния разум и на стопанските жизнени условия.

Последиците от това бяха страшни.

Колкото и много да разрушаваха тогава държавниците, те не можаха да отстранят една истина, а именно:

Този голям брой хора, живущи в централна Европа, не могат да изкарат всекидневния си хляб, освен чрез един извънредно интензивен труд и дисциплина, понеже са принудени да живеят в едно извънредно тясно за тях пространство.

Но какво са знаели тези държавници от така наречените демократически империи за тези проблеми? Една шепа хора от глупци и невежи разстрои един порядък,

образуван и съществуващ от 2 000 години насам, в който не по-малко от 140 души на кв. км. са принудени да търсят препитанието си.

При това, когато по-късно този нов световен ред се оказа катастрофален по своите последици, демократическите диктатори на мира от американски и европейски произход нямаха доблестта да поемат отговорността за развилите се събития.

Всеки прехвърля вината другиму, опитвайки се по този начин да се освободи от присъдата на историята. Обаче, тормозените от тяхната омраза и тяхното безумие хора не бяха в състояние да се присъединят към такава една „спасителна” маневра на своите потисници.

Просто е невъзможно да се изброят разните фази от страданието на нашия собствен народ. Лишен от всичките си колониални владения, както и от паричните си запаси до обедняване, изнуден с наложените му така наречени репарационни плащания, нашият народ изпадна в най-мрачната епоха на своето национално нещастие.

Но обърнете внимание,

това не беше националсоциалистическа, а демократическа Германия. Онази Германия, която беше достатъчно слаба да вярва на обещанията на демократическите държавни мъже!

Вследствие упадъка на страната, германският народ изпадна и в една политическа безпътица. Отчаянието стигна до там, че мнозина измежду по-интелигентните и издигнати хора в Централна Европа започнаха даже да вярват, че в коренното разрушение на един строй - който изглеждаше да се е превърнал в едно проклятие - можеше да се крие една възможност за заздравяване на положението. Еврейски паразити ограбваха народа най-безскрупулно, от една страна, а насъскваха така изпадналите народни маси, от друга. За тази раса нещастieto на нашия народ стана самоцел и тогава ѝ се отдаде да създава подходящите елементи за болшевишката революция, всред набралата се армия от безработни, която представляваше годна за това почва. Разстройството в политическия живот и всяването на заблуждения всред обществото чрез един неотговорен еврейски печат докараха страната до една тежка стопанска криза и следователно - до един духовен упадък, който пък от своя страна улесняваше възприемането на болшевишките превратни идеи.

Армията на еврейската Световна революция - както назоваваха тогава безработните – накрая достигна цифрата от почти 7 милиона.

Германия не познаваше по-рано едно такова състояние. В територията на големия германски народ и на принадлежащата му стара хабсбургска държава, борбата за съществуване ставаше с течение на времето все по-тежка вследствие на извънредно гъстото населяване на земята. Труд и прилежание, пестеливост и любов към дисциплина и ред са качества, които наистина не са довели населението в тази територия до някакво особено голямо благосъстояние, но все пак са го предпазили от най-горчиво падение в живота му.

Толкова по-голямо бе ожесточението на германската нация от наложения ѝ от демократическите диктатори във Версай позорен мир. Днес ние знаем причините за

този ужасен край на Световната война. Това беше на първо място жаждата за трофеи и материални облаги. Това, което в обикновения човешки живот рядко се оказва от полза, се демонстрираше пред човечеството в чрезмерно увеличена форма, едва ли не като някакъв необходим експеримент. Големи народи бяха ограбвани, отнема им се всичко, което може да им се изтръгне, с цел да се води след това един собствен живот в безгрижно безделие. Такова беше мнението на тези стопански дилетанти. За да се постигне тази цел, обаче, трябваше:

1. Да се прибегне към разпокъсване на отделните държави. Така отнеха на Германия колониалните ѝ владения, при все че последните бяха съвсем без значение за световните демокрации. Все с тази цел проникнаха и сред най-важните области на суровите материали, за да ги поставят за всеки случай под тяхно влияние.

2. Стремяха се преди всичко да възпрепятстват едно ново възстановяване и издигане на нещастните народи - жертви на тази демократическа антихуманна игра.

И така създадоха сатанинския план да наложат на цели поколения тежести посредством мирните диктати. Цели 60 - 70, а дори и 100 години, Германия трябваше да плаща такива репарационни суми, чието събиране от народа трябваше да остане в действителност неосъществимо. Събирането на такива огромни суми не беше мислимо нито в рамките на възможностите на паричния пазар, нито пък в тези на текущите постъпления в областта на производството, без да пострадат от това и самите интереси на държавите, които наложиха тези контрибуции.

И действително, световното стопанство беше напълно разтрито от версайското безумие на тези демократически диктатори. Тяхното безсмислено дело да разкъсат цели държави и народи докара разпадането на образувани от столетия насам търговско-стопански връзки, а по този начин - и принудителният стремеж към възприемане на автархията в стопанската политика.

Когато преди 20 години аз се записах като член, седми по ред, на тогавашната германска работническа партия в Мюнхен, виждах около себе си все по-ясно печалните последици на този мир. А най-лошото беше - както вече изтъкнах - произлизащото от това състояние пълно отчаяние на народните маси, загубването на всяко доверие в човешкия разум, а даже и в справедливостта, както и бруталното появяване на всички алчни спекуланти.

Доколко ми се отдаде в течение вече на 20 години да извадя една цяла нация от това хаотично състояние и да въведе един нов строй, върху това ще има да се произнесе историята на Германия.

Днес искам преди всичко да ви изложа целите на моите политически планове в областта на външната политика.

Измежду най-безчовечните условия на Версайския диктат завинаги трябва да се смята разпокъсването на германската нация, както и политическото разделяне на нейното жизнено пространство, което тя наследява вече от хилядолетия.

Господа народни представители, аз никога не съм давал, повод за съмнение, че в Европа едва ли някога ще бъде възможно установяването на държавни и народни

граници при всестранно съгласие и одобрение. Настъпилото през последните столетия постепенно оформяване и успокояване на движението на народите, от една страна, и образуването на големи групи, от друга, бе последвано от такива обстоятелства, които не могат да не бъдат чувствани от засегнатите като незадоволителни в едно или друго отношение. Напълно илюзорна е обаче, надеждата, че тези народности формации от миналото са криели в себе си възможности за един компромис, който да осигури зачитането на националното съществуване на европейските народи и на образувалите се държавни групи, един компромис, който би запазил създаденото положение, без да разстрои съществуващия в Европа ред, а с това и развитието на естествените стопански условия.

Световната война елиминира тези надежди. Чрез Версайския мирен диктат не е постигнато разрешение нито на единия, нито на другия от горните два въпроса. Това не стана, защото не се взе предвид правото на самоопределение на народите, нито пък се обърна внимание на техните стопански нужди. При това аз никога не съм изказвал съмнение, че някога не можеше да не настъпи една ревизия на Версайския договор. Аз заявявах това винаги открито и то не от някакви тактически съображения, а от мое дълбоко убеждение.

Като водач на германския народ винаги съм подчертавал, че там, където висшите интереси на европейското съжителство го изискват, отделни национални интереси трябва да останат на второ място. Пак повтарям, че това не са мои схващания от тактическа гледна точка, а са плод на най-дълбоки и сериозни размишления. От тези съображения аз се реших да се откажа от редица спорни области, като взех съответни решения, които оповестих в чужбина и в Германия.

Аз не сторих това, което заяви Франция през 1870/71 год. - че отстъпването на Елзас и Лотарингия е било непоносимо за в бъдеще, но тук аз направих едно разграничение между Саарската област и двете предишни германски области. В това мое становище по въпроса за малцинствата не е настъпила, нито пък някога ще настъпи промяна. Нито чрез печата, нито по друг начин, някога съм давал повод в Германия да се мисли, че това мое гледище може да се измени.

С възвръщането на Саарската област се разрешиха всички териториални проблеми, които съществуваха в Европа между Франция и Германия.

Аз, обаче, винаги съм съжалявал, че френските държавници считаха това мое схващане, като едва ли не, в реда на нещата. Работата, обаче, не стои така. Не от страх от Франция аз проповядвам това мое становище, още повече, че аз бях войник на фронта, а от убеждението в необходимостта най-сетне да се постигне мир в Европа, както и от убеждението, че е нужно да се унищожи зародиша на несигурност и обтегнатост.

Ако въпреки това се появи една обтегнатост в Европа, то за това не е виновна Германия, а онези интернационални елементи, които я предизвикват, с оглед на своите капиталистически интереси.

Аз отправих към редица държави категорични и ясни запитвания. Никоя от тези държави не може да се оплаче, че някога ѝ е било отправяно, каквото и да било искане от страна на Германия, което би се намирало в противоречие с моето становище. Така

например, никой от държавниците на северно-европейските страни не може да твърди, че от страна на германското правителство или на германското обществено мнение, му е бил правен, какъвто и да било намек, който би накърнил суверенитета или целостта на тези държави.

Аз бях щастлив да констатирам, как значителен брой европейски държави намират основание в тези изявления на германското правителство и изказват готовност да спазват и зачитат един безусловен неутралитет. Това се отнася до Холандия, Белгия, Швейцария, Дания и др. Аз споменах вече Франция. Излишно е да споменавам Италия, с която сме в най-тесни приятелски връзки, както и Унгария и Югославия, с които като съседи имаме преимуществото да поддържахме сърдечни приятелски връзки. В противоположност, аз още от първия ден на моята политическа дейност съм подчертавал, че има и други обстоятелства, които представляват едно толкова грубо нарушение на правото за самоопределение на нашия народ, че ние не бихме могли никога да ги одобрим и приемем.

Не съществува нито един ред, написан от мене, нито пък една моя дума, където да съм възприел някакво друго поведение спрямо споменатите държави.

Това се отнася и до другите случаи, становището ми върху тях не може да се тълкува другояче, освен в духа на следваната от мен политика.

1. Австрия

Първо: Австрия! В тази най-стара източна област на Германия, представляваща едновременната охранителна зона в югоизточните немски земи, войската се формираше от преселници из всички германски племена, при все че предшествениците на днешните баварци съставяха главната част от населението. По-късно, тази, област стана център на една петстотингодишна германска империя, а Виена - главният глад на тогавашна Германия. Това германско царство постепенно беше изцяло завладяно от Наполеон, обаче продължаваше да съществува като едно немско ядро и изнесе в обща борба - макар и не в рамките на една цялостна държава, а рамо до рамо, в името на идеята за национално единство - най-голямата война в историята. Аз самият съм чедо на тази Австрия.

Версайските престъпници не само разпокъсаха Германия и разделиха Австрия, но и забраниха на германците да се приобщят към своята общност, към която са принадлежали в продължение на хиляди години. Винаги съм смятал премахването на това положение за свой най-скъп и свещен идеал. Никога не съм преставал да прокламирам това мое възжеление.

Във всеки един момент бях решен да осъществя тези мои мисли, които денонощно ме преследваха. Аз бих накърнил предопределението на Провидението, ако бях изменил на моя стремеж да върна своята родина - Австрия - и нейното германско население към Райха, следователно, към германската национална общност.

По този начин аз заличих най-черната страница на Версайския договор. Възстанових правото на самоопределение на седем и половина милиона германци, както и ги освободих от демократическото потисничество. Аз премахнах забраната, която не им позволяваше да определят сами съдбата си и прокарах

едно народно допитване, което ще бъде записано от историята. То даде един резултат, който се очакваше не само от мен, но който предвиждаха много добре и версайските потисници. Защо прибягнаха иначе към забрана на какъвто и да било плебисцит по въпроса за аншлуса?

2. Бохемия и Моравия

Когато по време на великото преселение на народите германски племена са започнали наново да се местят от днешната Чешко-морavsка област - по неизвестни нам причини - в тази област се е настанило едно племе от славянски произход. Неговата територия, обкръжена така от германските племена, придобива още от тогава формата на подкова. Затова и неговото стопанство винаги се е развивало неразделено от немското. Самостоятелен стопански живот, без сътрудничество с германското стопанство, е бил немислим за него още от самото начало.

Освен това тази Чешко-морavsка област се населяваше от около 4 милиона германци.

Под натиска, обаче, на потисническата политика на чешкото мнозинство, въведената чрез Версайския договор, както и под натиска на непоносими стопански условия и лишения, германското население се видя принудено да се изселва, до толкова, че броят му намаля на 3,7 милиона души. В периферията си тази област е населена компактно от германци, но и във вътрешността ѝ се намират значителни групи от немско население. Чешкият народ по своя произход е един чужд за нас народ. Обаче в продължение на едно хилядагодишно общуване чешката култура се е развивала предимно под влиянието на германската култура. Чешкото стопанство дължи развитието си на взаимните отношения с германското стопанство. Столицата на тази страна понякога беше германски престолен град; така в Прага се намира най-старият германски университет. Многобройни храмове, общински домове, замъци и дворци съществуват днес като доказателство за германското културно влияние. А самият чешки народ е развивал отношенията си с Германия в течение на столетията ту по-тясно, ту по-въздържано. Всяко сближение водеше към благоденствие и напредък както на германския, така и на чешкия народ. А всяко отдалечаване между тях е имало за резултат катастрофални последици.

Качествата и заложите на германския народ са ни известни, също така са ни известни и способностите на чешкия народ, неговото трудолюбие и дълбоката му привързаност към родната му земя, качества, които ние ценим. Действително, имаше моменти, когато това взаимно зачитане на националните особености се подразбираше от само себе си.

Създателите на Версайския мирен договор могат да се похвалят със заслугата, че поискаха да превърнат чешкия народ в едно бойно ядро, насочено срещу Германия.

За тази цел те създадоха една изкуствена държава, която не би била жизнеспособна, ако беше изградена само от чешко население, т.е. те потиснаха чужди народности, за да образуват по този начин една сигурна стена срещу германската държава. Защото тази нова държава, чийто собствен народ се намираше в малцинство, не можеше да съществува освен посредством едно брутално потискане на останалите

народностни групи. Това състояние, обаче беше възможно само чрез подкрепа и помощ от страна на европейските демокрации. Естествено тази подкрепа и помощ се даваше само, при условие че тази нова държава ще изпълни докрай възложените ѝ задачи.

По този начин се целеше да се попречи на консолидирането на мира в Централна Европа, като стане мост за болшевишка агресивност срещу Европа и същевременно като направи от тази държава един слуга на европейските демокрации срещу Германия. Всичко останало се случи от само себе си.

Колкото повече тази държава искаше да изпълни възложените ѝ задачи, толкова по-голяма ставаше съпротивата от страна на отделните народности. Колкото обаче, тази съпротива се засилваше, толкова по-тежко ставаше потискането им. Това неминуемо вътрешно затягане водеше към още по-голяма зависимост от европейските демократически страни - основателки и благодетелки, защото само те бяха в състояние за по-дълго време да поддържат стопански това изкуствено държавно творение.

Първоначално целта на Германия бе да освободи 4-те милиона германци, включени в тази държава, от непоносимото им положение, като им осигури завръщане към хилядагодишния Райх.

Беше съвсем естествено, че разрешаването на тези проблеми ще сложи начало на появата на дневен ред на въпросите за малцинствата въобще. Но също така се появи на дневен ред и обстоятелството, че оттеглянето на отделните малцинствени групи отнемаше всяка жизнена възможност на останалата част от тази държава - нещо, което беше ясно на нейните създатели от Версай, понеже след като знаеха това, те решиха подчиняването на другите народности към тази нова държава, въпреки тяхната воля.

Аз никога не съм давал повод да се мисли, че това мое становище може някога да се измени. Съвсем естествено, докато Германия беше обезоръжена и слаба, това потисничество над 4 милиона германци се извършваше без Райха да бъде в състояние да упражни някаква ефикасна съпротива.

Само един неосведомен в политически инфантилен човек можеше да вярва, че германският народ ще остане завинаги в състоянието, което му бе наложено през 1919 година.

Само през годините, през които германското управление се намираще в ръцете на интернационални предатели, на това позорно състояние се гледаше с едно търпеливо примирение. Откакто победи националсоциализмът, тези национални предатели прехвърлиха местожителството си там, откъдето получаваха поддръжката си. Разрешението на този въпрос зависеше само от времето. Всъщност, тук се касаеше само за един въпрос, интересуващ засегнатите народности, но не и западно-европейските държави. Че Западна Европа се интересуваше за тази изкуствено създадена от нея държава, това беше лесно обяснимо. Но погрешно бе да се извади заключение, че обкръжаващите тази държава народи ще считат този интерес като меродавен за тях.

Доколкото този интерес засягаше финансовото здравяване на тази държава, то от германска страна не би имало какво да се възразява, ако в края на

краищата не се преследваше с това някаква политическа цел на западноевропейските демокрации. Тяхната цел беше именно, да създадат от Чехословакия една силно въоръжена държава, която да представлява една тяхна крепост владена като клин в Райха; тази крепост те възнамеряваха да използват като изходна база на военни действия срещу Райха, а същевременно и като авиационна база. Защото от тази база можеха да се достигнат и да се унищожат за няколко часа най-важните германски индустриални центрове. В този смисъл се е изказал съвсем недвусмислено френският министър на въздухоплаването Пиер Ко.

Ето защо е обяснимо, че германското държавно ръководство от своя страна също бе решило да унищожи тази авиационна база. Това решение не беше взето от омраза към чешкия народ. По-скоро обратното, още повече, че в продължение на едно хилядагодишно общуване имаше цели столетия на цветущо сътрудничество между германския и чешки народи срещу появяването на сравнително кратки моменти на недоразумения и конфликти.

В такива моменти на напрежения може лесно да се случи, че защитаващите националната кауза хора да се поддадат на едно увлечение и да вземат, следователно, едно несправедливо становище върху положението. Това е едно явление, характерно за всяка война. Обаче през всички забележителни епохи на общуване между чешкия и германския народи се появяваше винаги желанието за едно взаимно зачитане на народностните им въпроси.

Аз самият не съм постъпвал другояче към чешкия народ през тези дни на борба, освен като защитник на народните и държавни интереси на Германия и същевременно като човек, който зачита чешкия народ. Ако създателите на Чехия бяха успели да постигнат своята крайна цел, то Германия в никакъв случай нямаше да загине, макар и да понесеше тежки загуби. Аз, обаче, съм убеден, че за чешкия народ последиците щяха да бъдат още по-катастрофални.

Щастлив съм, че, благодарение германската умереност и на съзнанието на чешкия народ, тази катастрофа за Централна Европа можа да бъде избегната, напук на западно-европейските демократически държавници.

Онова, за което най-добрите и най-съзнателните чехи са се борили десетилетия наред, ще бъде дадено на чешкия народ от националсоциалистическото управление, а именно - правото за собствен народен бит, за неговото изграждане и просъществуване.

Националсоциалистическа Германия не мисли да изостави расовите си принципи, които са наша гордост. Те ще ползват, както Германия, така и Чехия. Това, което искам, представлява нуждата от зачитане и защита на една историческа и стопанска необходимост, в която ние всички се намираме.

Когато обявих разрешението на този проблем пред Райхстага на 22 февруари 1938 год., бях убеден, че имам пред себе си една Централно-европейска необходимост. Още през март 1938 год. аз смятах, че по пътя на една постепенна еволюция ще може да се разреши малцинственият проблем в чехословашката държава и че ще се постигне, рано

или късно, онази предпоставка за сътрудничество, която да отговаря не само на политическите, но преди всичко на нашите взаимни стопански интереси. Едва когато стана ясно, че г-н Бенеш е под пълното влияние на финансистите на международната демокрация и че той повдигна въпроса за военна мобилизация, както и започна гонение над германското население, като по този начин се опита да нанесе на германската държава едно международно поражение и да накърни престижа ѝ, ми стана ясно, че разрешението на малцинствените въпроси вече не може да се постигне по този път. А разпространяваните тогава слухове за някаква германска мобилизация бяха умишлено инспирирани от чужбина с цел за уронване престижа на Германия, те бяха разпространени, именно, в Чехия.

Няма нужда да повтарям, че през май 1938 год. Германия не беше мобилизирала нито един войник, но пък трябва да подчертая, че ние всички бяхме на мнение, че от съдбата на г-н Шушниг всички други държави трябваше да вземат поука, че само по пътя на едно по-справедливо третиране на националните малцинства може да се стигне до едно разбирателство.

Аз бях във всеки случай готов да си наложа търпение за едно такова миролюбиво разрешение на въпросите, пък макар и за това да са нужни цели години. Обаче едно такова миролюбиво разрешение беше като трън в очите на демокрациите. Те ни мразят и биха желали по-скоро да ни изстребят. Но пък какво са за тях чехите? Само едно средство към тяхната цел. Какво ги интересува съдбата на един малък, добър народ; какво ги интересува животът на стотиците хиляди храбри войници, които трябваше само да станат жертва на тяхната политика?

Тези западно-европейски смутители на мира гледаха само, как да предизвикат кръвопролития и да насъскат народите един срещу друг. Затова измислиха и германската мобилизация, за да насъскат Прага срещу Германия. Тя трябвало да оправдае чешката мобилизация. Така смятаха също да прокарат неизбежните избори в Судетската област с помощта на военен терор. По тяхно мнение, за Германия имаше само две възможности:

Или тя да приеме чешката мобилизация и свързаното с нея поражение като свършен факт, или да влезе във въоръжен конфликт с Чехословакия, който щеше да предизвика мобилизация и в другите незаинтересовани в този спор държави и да хвърли човечеството отново във война и катастрофа, при която тези, които държат за честта си, ще загубят живота си, а онези, които мислят само за себе си, ще вършат спекулативни сделки за свои материални интереси.

Вие, господа народни представители, знаете много добре взетото от мен решение.

Първо - разрешаването на този въпрос да стане най-късно до 2-ри октомври 1938 год.

Второ - подготвяне на това разрешение с всички средства, без да оставят съмнение, че всеки опит за намеса ще срещне пълната съпротива на единния германски народ.

Аз разпоредих и заповядах още тогава да се изгради нашата западна укрепена линия. Още на 25 септември 1938 год. последната беше готова до такава степен, че представляваше 30 до 40 пъти по-голяма съпротивителна сила, отколкото едновременната линия Зигфрид по време на войната. Същата в скоро време ще бъде окончателно завършена с предстоящите разширения при Аахен и Саарбрюкен.

Състоянието, в което се намира този най-могъщ в историята укрепителен пояс, може да достави на германския народ успокоително убеждение, че няма никаква сила в света, която би била в състояние някога да пробие този фронт.

След като първият провокационен опит с чехословашката мобилизация не даде очаквания резултат, настъпи втората фаза от развитието на този въпрос, интересуващ единствено Централна Европа.

Ако днес отвсякъде се издига глас: „Никога вече Мюнхен“, това означава едно потвърждение на обстоятелството, че мирното разрешение на въпросите в Мюнхен се счита от страна на подстрекателите към война едва ли не за най-гибелното явление, което някога се е случвало.

Тези последните съжालяват, че тогава не се проля кръв.

Не се отнася, разбира се, до тяхната кръв, защото тези подстрекатели никога не са там, където се стреля, но само там, където се печелят пари. Естествено те имат предвид, проливане кръвта на безброй много безименни войници. Впрочем, конференцията в Мюнхен не беше абсолютно необходима; тя се състоя само затова, защото държавите, които подстрекаваха Чехословакия към съпротива, бяха заставени да приемат едно разрешение на въпроса в един или друг смисъл и поискаха, разбира се, под каквато и да е форма, да запазят своя престиж. Но и без Мюнхен, т.е. без намесата на тези западно-европейски държави, разрешението на чехословашкия въпрос щеше да бъде съвсем леко.

Резултатът от Мюнхенската среща беше следният:

Първо - възвръщане към Райха на най-главните области с германско население в Бохемия и Моравия.

Второ - остана открит въпросът относно възвръщането или изселването на останалите в тази държава унгарски и словашки малцинства.

И трето - остана също така открит и въпросът за гаранцията. Гарантирането на тази държава бе поставено, що се отнасяше до Германия и Италия, в зависимост от съгласието на всички граничещи с нея за заинтересовани държави, а заедно с това - от фактическото разрешение на засягащите ги въпроси. Неразрешени бяха останали следните въпроси:

- 1. Възвръщане на унгарските земи към Унгария,**
- 2. Възвръщането на полското малцинство към Полша.**
- 3. Разрешаването на словашкия въпрос, и**

4. Разрешаването на украинския въпрос.

Както ви е известно, чехословашките и унгарски представители едва бяха започнали преговорите, когато Чехословакия и Унгария отправиха на Германия и на стоящата на наша страна Италия молбата да предприемем като арбитри установяването на новите граници между Словакия, Карпатска-Украйна и Унгария.

С това засегнатите страни сами се отказаха от възможността за апелирание до четирите сили.

И това беше разбираемо, понеже живущото в тази област население искаше да запази мира. Италия и Германия бяха готови да се вслушат и да се отзоват на отправения им апел. На това тяхно желание не се възпротивиха нито Франция, нито Англия. Впрочем, би било безсмислено да се отправя протест срещу едно поведение на Германия и Италия, което последва едва въз основа на искането от самите заинтересовани страни.

Арбитражното решение на Германия и Италия не задоволи напълно никоя от страните - както обикновено става при такива случаи. Слабата страна на това решение беше обстоятелството, че то трябваше да бъде доброволно признато и от двете страни.

Ето защо, когато това решение трябваше да се приложи на дело, се появиха формални претенции от страна на две държави. Унгария претендираше от свои интереси от общ и специален характер за Карпатска-Украйна, а Полша - за обща граница с Унгария. Беше ясно, че при такива обстоятелства също така и останалата част от създадената във Версай Чехословашка държава беше осъдена на разпадане.

Истина е, че само една единствена държава се интересуваше за запазване на статуквото по отношение на Чехословакия, а това беше, именно, Румъния, която чрез свой представител ми беше заявила, че би било желателно да се създаде директна връзка между нея и Германия през Украйна и Словакия. Аз споменавам това, само, за да илюстрирам лансираната мисъл за така назованата „германска опасност”, от която страдало румънското правителство, според схващанията на американски ясновидци. Ясно е, че Германия не можеше да има за цел да се противопостави на развитието на работите в Централна Европа, или пък да се бори за прокарване на една такава промяна в положението, за която тя никога не би могла да поеме отговорността.

Така дойде онзи момент, в който аз заявих от името на германското правителство, че ние не мислим да създаваме директна връзка между Германия и Румъния, каквото намерение ни се приписва от страна на нашите зложелатели, още повече, че така бихме накърнили желанието на Полша за обща граница с Унгария. Понеже при това чешкото правителство се беше върнало отново към старите методи, а от друга страна, Словакия беше заявила своето искане за самостоятелност, вече не можеше да става дума за едно по-нататъшно поддържане на общата държава.

И така, версайската конструкция - Чехословакия, сама се изживя.

То пропадна не защото Германия искаше това, а защото не може да се поддържат държави, изкуствено създадени на зелената маса, лишени от елементарните условия за самостоятелно съществуване. Ето защо само няколко дни преди разпадането на Чехословашката държава Германия отговори отрицателно на едно запитване от страна на Англия и Франция относно гарантирането на нейните граници. При това липсваха предвидените на времето в Мюнхен предпоставки за една такава гаранция. Когато след всичко това германското правителство се реши вече да действа, това стана чисто и просто по силата на обстоятелствата, още повече, че Чехословашката конструкция се разпаднаше и дори се намираще в невъзможност за по-нататъшно съществуване. Тук трябва да се отбележи следното:

Германското правителство беше запитало чехословашкия министър на външните работи г-н Хвалковски още при първото му посещение в Мюнхен, какво мисли върху бъдещето на Чехословашката държава. Аз лично заявих на министър Хвалковски, че ако Чехословакия предприеме едно лоялно третиране на останалите там германски малцинства и едно повсеместно омиротворяване на страната, Германия също така ще се държи лоялно и няма да ѝ създава никакви пречки.

Но аз, същевременно, не оставих никакви съмнения и върху това, че ако Чехословакия предприеме, каквито и да било постъпки в духа на политическите тенденции на бившия президент г-н д-р Бенеш, Германия не може да приеме едно развитие на нещата в това направление, а ще го осуети още в самото начало. Аз заявих също и това, че поддържането на един толкова огромен военен арсенал в Централна Европа без нужда и смисъл, неминуемо трябваше да се разглежда като едно огнище на опасности.

Настъпилото развитие на положението показва, колко правилно беше това мое становище. Не мина много време и чехословашкият печат започна да изменя тона си срещу Германия, като възприе старите методи на действие, от което стана ясно, че предишният враждебен дух отново е взел връх. Опасността от натрупаните в огромно количество военни материали в Чешката държава беше голяма, още повече, че и неотговорни фактори можеха лесно да се възползват от тях.

Размерите на такава една експлозия трудно можеха да се предвидят.

Аз не мога да не отбележа, господа народни представители, в потвърждение на моите думи, какви, именно, количества материали са били складирани в този централно-европейски международен барутен погреб.

Така, след завземането на тази област, ние намерихме и конфискувахме следните материали:

А. Въздушна отбрана:

1. самолети	1 582
2. зенитни оръдия	501

Б. Сухопътна отбрана:

1. леки и тежки оръдия	2 175
2. минохвъргачки	785
3. танкове	469
4. картечници	43 876
5. пистолети	114 000
6. пушки	1 090 000

В. Мунициии:

1. патрони - над един милиард.
2. снаряди и газови бомби - над три милиона.

Г. Друг военен технически материал, като:

Материал за мостове, прожектори, телескопи, моторни коли и специални автомобили - всичко това в огромни количества.

Аз съм уверен, че за милиони и милиони хора беше щастие, че се намери едно разрешение на този въпрос, което окончателно отстранява от света това средно-европейско огнище на явна опасност.

Твърдението, че това разрешение стояло в противоречие със споразумението от Мюнхен, не може с нищо да се обоснове или подкрепи.

Но мюнхенското разрешение не можеше да се смята за окончателно, понеже там се призна, че и други проблеми чакат своето разрешение. Не може да ни се отправя упрек, че засегнатите страни не са се обърнали към четирите сили - което обстоятелство е от значение - а само към Италия и Германия. Не може също така да ни се прави упрек, че Чехословашката държава се разпадна от само себе си и престана да съществува като такава. След като етнографския принцип беше вече отдавна изоставен, Германия пое ръководството на своите хилядагодишни политически и стопански интереси - нещо, което се разбира от само себе си.

Дали разрешението, което взе Германия, е правилно или не, това ще покаже бъдещето. Ясно е, обаче, едно: това разрешение не подлежи ни най-малко на английска критика или контрол.

Бохемия и Моравия, като части останали от бившата Чехословакия, нямат вече нищо общо с мюнхенската спогодба.

Така, както мерките на английското правителство, да речем, например, в Ирландия, не подлежат на един германски контрол или критика относно тяхната належаща нужда или тяхната ненавременност, също така това се отнася и до мерките, които Германия взема спрямо своите някогашни княжества.

Не разбирам, обаче, как може да се свързва постигнатото между г-н Чембърлейн и мен лично споразумение в Мюнхен с настоящия случай, тъй като последният, т.е. чехословашкият въпрос беше разгледан и разрешен чрез мюнхенския протокол от

четирите сили в такава форма, каквато именно, беше възможна за постигане тогава. Освен това беше предвидено, че не дойдат ли участващите до едно разбирателство, то те могат да се обърнат към четирите сили. А тези последните искаха след 3 месеца да се съберат на нова среща.

Обаче заинтересуваните страни не се обърнаха повече към четирите сили, а само към Германия и Италия. Доколкото тези в края на краищата бяха призвани за изпълнението на тази задача, това личи от обстоятелството, че нито Англия, нито Франция направиха, каквито и да било възражения, а одобриха без друго взетото от Германия и Италия арбитражно решение.

Не, споразумението между Чембърлейн и мен не се отнасяше до този проблем, а до въпроси, които засягат само отношенията между Англия и Германия. Това личи, впрочем и от обстоятелството, че такива въпроси - както бе уговорено - трябваше да се разрешават в бъдеще по приятелски начин в духа на мюнхенското споразумение и на германо-английския морски договор, т.е. да се разглеждат и разрешават чрез взаимно допитване.

Ако горното споразумение се отнасяше, прочее, до всяка една германска постъпка от политически характер, в такъв случай и Англия не би трябвало да предприема нищо, било например в Палестина или другаде, без да се допитва предварително до Германия.

Разбира се от само себе си, че това ние не го и очакваме, както и отхвърляме всеки опит за вмешателство в нашите работи. Ако следователно, г-н Чембърлейн вади от тук заключение, че мюнхенското споразумение става по този начин безпредметно, понеже било нарушено от наша страна, то аз вземам това негово гледище под съображение и тегля съответните последствия.

По време на цялата моя политическа дейност аз се водих винаги от желанието за установяване на едно тясно германо-английско приятелство и сътрудничество. В редовете на моето движение аз намерих безчет хора, които споделят същото мнение. Може би те се присъединиха към мене заради това мое гледище. Това желание за едно германо-английско приятелство и сътрудничество отговаря не само на моите чувства, които се градят върху миналото и произхода на нашите два народа, но и на моето съзнание, че съществуването на Британската империя е от значение за цялото човечество.

Аз никога не съм давал повод да се породи съмнение, че виждам в запазването на тази империя един важен фактор за цялата човешка култура и стопанство.

По какъвто и начин да е придобила Англия колониалните си владения - аз зная, че това стана чрез сила и то често пъти чрез най-брутална сила - то ми е напълно ясно, че никоя друга империя не се е създала досега по друг начин и че в края на краищата историята преценява повече успеха, отколкото методите, т.е. общата полза от известния метод.

Англосаксонският народ има, без съмнение, неизмерим дял в областта на колониалната политика. Аз се удивявам на тази дейност на Англия. Мисълта за едно попречване на тази дейност - разгледана от

висотата на едно хуманно чувство - ми се явява като изблик на едно грубо стремление към слава. Обаче това мое искрено удивление пред английските колониални постижения не означава никакво отстъпване от становището - за осигуряване съществуването на моя собствен народ. Аз намирам, че едно трайно приятелство между германския и англосаксонския народи би било невъзможно, ако не си пробие път съзнанието, че на този свят съществуват не само английски, но и германски интереси и че ако запазването на Британската империя дава съдържание и смисъл на живота на англичаните, то за германците свободата и запазването на германската държава има същото значение. Едно взаимно зачитане се изисква като предпоставка за едно истинско и трайно приятелство между тези две нации.

Английският народ има за държава една голяма световна империя. Той е изградил тази империя в една епоха, когато германският народ се намира в застой. Германия беше преди това една голяма световна империя. Тогава тя владееше цяла Западна Европа. Поради кървави борби и религиозни конфликти, както и поради вътрешно разцепление, тази империя загуби величието и мощта си и изпадна в един дълбок сън. Обаче когато изглеждаше, че тази стара империя изчезва, се появи искрата за нейното възстановяване. От провинциите Бранденбург и Прусия се издигна една нова Германия, вторият Райх, от който пък произлезе най-сетне германският народен Райх.

Нека англичаните да знаят, че ние не притежаваме ни най-малко чувството на някакъв народ по-долностоящ от английския. Нашето историческо минало е толкова величаво, че не би допуснало едно такова чувство!

Англия даде на света много велики мъже, но и Германия - не по-малко. Тежката борба за съществуване на нашия народ е погълнала през последните три столетия само за защитата на Райха толкова жертви, колкото другите далеч не са били принудени да дават за своето съществуване. И ако Германия, постоянно нападана, не успя да запази своята територия изцяло, а загуби редица провинции, то тия нейни неуспехи се дължат само на нейното погрешно държавно развитие и на произлизащата от това нейна слабост.

Това състояние е вече преодоляно. Ето защо ние като германци, не се чувстваме в никакво отношение по-долу от английския народ. Респектът, който храним към самите нас, е толкова голям, колкото на един англичанин спрямо Англия. Историята на нашия народ, вече в продължение на две хиляди години е изпъстрена с достатъчно дела, които ни изпълват с чувство на истинска гордост.

Ако Англия не иска да разбере това наше становище - и мисли, че в лицето на Германия ще има работа с някаква васална държава, тогава ние напразно сме хранили надежда и приятелски чувства към нея. Ние, обаче, няма да се отчаем - а уповавайки се на съзнанието за нашата собствена сила и за тази на нашите приятелски държави - ще намерим начин, по който да осигурим нашата самостоятелност и да държим високо нашето достойнство.

Известна ми е декларацията на английския премиер-министър, в която той заяви, че повече не може да вярва на германски уверения. При тези обстоятелства, следователно считам, че занапред не трябва да налагаме нито нему, нито на английския народ, съществуването на едно положение, което може да се прокара и поддържа само при взаимно доверие.

Когато Германия стана националсоциалистическа и тръгна по пътя на своето възстановяване, в рамките на моята приятелска политика спрямо Англия аз доброволно предложих едно ограничение на германското морско въоръжение.

Това доброволно ограничението имаше, обаче, една предпоставка, а именно - волята и увереността, че между Англия и Германия никога вече не ще е възможна война. Тази воля и това уверение аз и днес все още поддържам.

Но аз трябва да отбележа, че английската политика, официално и неофициално, не остави никакво съмнение относно обстоятелството, че в Лондон едно такова убеждение не се споделя, а напротив - там са на мнение, че в какъвто и конфликт някога да бъде въвлечена Германия, Великобритания трябвало да се определи против нея.

Значи там войната срещу Германия се счита, като нещо съвсем естествено. Аз съжалявам за това, защото единственото искане, което имам да предявя към Англия и което не ще престана да й предявявам е това за възвръщането на нашите колонии.

Обаче аз ясно заявих, че това наше искане никога не ще даде повод за един въоръжен конфликт. Аз винаги съм вярвал, че Англия ще цени високо германското приятелство и че ще разбере какво значение имат за нас тези колонии, които за нея нямат никаква стойност.

От друга страна, аз никога не съм поставял искания спрямо Англия, които биха засегнали английски интереси или биха застрашили световната империя. Аз винаги съм се придържал само в рамките на онези искания, които са най-тясно свързани с германското жизнено пространство и принадлежат към вечния имот на германската нация. Ако обаче, Англия застъпва чрез печата и официално гледището, че на всяка цена трябва да застане срещу Германия и то чрез известната нам политика на обкръжаване, тогава това обстоятелство отстранява предпоставките, на които се базираше морската спогодба.

По тази причина, с днешната си реч, аз реших да съобщя на английското правителство това мое гледище. При това, за нас не се касае за някакво материално обстоятелство - защото аз все още вярвам, че ние можем да избегнем едно надпреварване във въоръженията си с Англия - но за нас тази постъпка е въпрос на самозачитане. Ако обаче, Англия мисли, че е нужно да започне наново преговори по този въпрос с Германия, тогава никой не ще бъде по-щастлив от мене, защото така би могло все още да се стигне до едно ясно разбирателство. Впрочем, аз познавам моя народ и мога да разчитам на него. Ние не искаме нищо, което не сме притежавали; никоя държава не ще бъде някога ограбена от нас по отношение на своето

имущество. Обаче всеки, който мисли, че може да нападне Германия, ще срещне пред себе си една такава мощ и съпротива, която далеч превишава тази от 1914 год.

Във връзка с това искам веднага да спомена и онзи въпрос, който се взема от средите, които предизвикаха мобилизацията на Чехословакия, като изходна точка в започнатата нова кампания срещу Райха.

Още в началото на моята реч аз дадох, господа народни представители, уверение, че в моя политически живот никога не съм вземал друго становище освен такова, което винаги е могло да се съгласува с развилите се събития.

Ето защо също и по Мемелския въпрос,

аз винаги съм заявявал, че ако той не намери своето разрешение по инициатива на литовското правителство, Германия един ден ще се види принудена да го разреши сама на самото място.

Вие знаете, че Мемелската област¹ беше насилствено отнета от Германия чрез Версайския договор и най-накрая през 1923 год., значи в мирни години, беше окупирана от Литва. Съдбата на германците в тази област, от този момент е представлявала едно истинско мъчение.

Наред с възвръщането на Бохемия и Моравия към Райха, ми се отдаде да сключи едно споразумение с литовското правителство, въз основа на което тази област можа да бъде възвърната на Германия също така без насилие и кръв. И тук аз не съм искал нито един квадратен километър повече, отколкото притежавахме преди войната, т.е. колкото бяха заграбили от нас.

С други думи, отнася се само до тази територия, която полуделите мирни диктатори във Версай ни бяха отнели и която сега се върна отново към Райха. Що се отнася до отношенията между Германия и Литва, това разрешение ще бъде, както съм убеден, само от полза за двете страни.

Защото Германия не преследва друг интерес, освен желанието да живее в мир и приятелство с тази държава и да развива нормални стопански отношения с нея. Тук трябва, именно, да подчертая това, че в стопанско отношение значението на Германия не е само на износител, но и същевременно на значителен консуматор и купувач на многобройни чуждестранни продукти - обстоятелство, което дава възможност на другите държави тепърва да вземат участие в световната търговия. Ние имаме интерес не само да запазим за нас тези стопански пазари, но и преди всичко да се грижим да ги развием още по-интензивно.

Всъщност, върху тази именно размяна до голяма степен се гради, съществуването на нашия народ. Друга една мисъл, която характеризира грандоманията на демократическите държавници, е да се смята като някакъв забележителен успех в

¹ Град Мемел е основан от тевтонците през 1252 г. Според договора от 1422, установил границите между Прусия и Литва, Мемел остава в рамките на Прусия. Това положение се запазва до 1919, като през това време Мемел е най-източната точка на германските земи. През януари 1945 и отново е включен в състава на Литва, а през 1947 Мемел е преименуван на Клайпеда. – бел. ред.

политиката им, например лишаването на един народ, чрез бойкот, от неговите пазари - с цел да бъде изложен на глад.

Излишно е да ви уверявам, че според мен, по този начин един народ, няма да умре от глад, а напротив, така той ще се чувства принуден да се бори и по-нататък.

Що се отнася до Германия, тя е решена да си запази необходимите за стопанството ѝ пазари и да не допуска, тези последните да ѝ бъдат отнети чрез заплахи или чрез терор. Това не е само в наш интерес, но също така и в интереса на страните, с които се намираме в търговски обмен. Както при всяка сделка, така и тук, има на лице една взаимнообразна зависимост.

Често пъти сме имали случай да четем в повърхностните стопански публикации на демократическите страни, че Германия въвлечала в своята сфера на влияние всяка една държава, с която имала търговска размяна. Това е, чисто и просто, една дръзка еврейска измислица. Ако днес Германия доставя машини на една земеделска страна и взема от същата хранителни продукти, то в този случай Германия като консуматорка на хранителни продукти става в същата степен, пък дори и по-зависима, отколкото съответната земеделска страна, която получава равностойността в индустриални произведения.

Германия вижда в лицето на Балтийските държави едни от най-важните си търговски партньори.

Затова винаги е било в наш интерес, когато нашите търговски клиенти водят свой собствен, независим и уреден национален живот. Това е, според нас, предпоставката за едно такова вътрешно стопанско развитие, което пък от своя страна представлява нужната база за разменната търговия. Ето защо аз съм доволен, че най-после отстранихме спорния въпрос, който ни делеше с Литва. Така именно, се премахна единствената пречка за една политика на приятелство, която може - а според мене - и ще се изрази в една солидна стопанска практическа дейност, а не в политически комплименти.

Демократическият свят, обаче, също и тук дълбоко съжаляваше, че беше избегнато проливането на кръв и че 175 000 германци можаха да се присъединят към любимото си отечество, без да се е налагало да се пожертват други стотици хиляди хора!

Това именно, огорчи хуманните демократически апостоли. Затова не беше чудно, че демокрациите прибягнаха веднага към мерки чрез естеството, на които още веднъж дълбоко да обезпокоят европейската атмосфера. И така както в случая спрямо Чехословакия и този път разпространяваха слухове за някакви германски военни мерки и дори за мобилизация в Германия. Взетите военни мерки били насочени срещу Полша.

Относно,

ГЕРМАНО-ПОЛСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ

няма много какво да се каже. Версайският договор също и тук искаше да попречи на постигането на едно герmano-полско разбирателство чрез създаването на прословутия коридор. Този проблем е едва ли не най-горчивият за Германия.

Въпреки това, аз винаги съм застъпвал становището, че необходимостта за свободен излаз на Полша към морето не може да не се признае и от друга страна, че съседни държави не трябва изкуствено, взаимно да ограничават отношенията си.

Покойният маршал Пилсудски², който изхождаше от същото гледище, беше готов да проучи въпроса за избистряне на германо-полските отношения, като сключи най-сетне и спогодбата, чрез която двете държави бяха решени да се откажат от прибегване до война при уреждането на своите отношения.

Тази спогодба имаше едно изключително условие, което беше признато на Полша, а именно, че тази спогодба не трябва да засяга сключените **дотогава** пактове за поддръжка, като например пакта с Франция. Ясно беше, обаче, че това условие не се отнасяше и до нови пактове. Факт е, че германо-полската спогодба допринесе много за успокояване положението в Европа. Все пак, между Германия и Полша оставаше отворен един въпрос, който, рано или късно, трябваше да се разреши по естествен път, а именно, въпроса за германския град Данциг³.

Данциг е един германски град, който иска да се върне към Райха.

От друга страна, този град има договорни отношения с Полша, които му бяха наложени от Версайските диктатори. Но понеже Обществото на народите е представено чрез един висш комисар с признати тактически способности, Данцигският въпрос ще трябва да се предложи за разглеждане най-късно с постепенното изчезване на тази изживяла времето си институция. Аз виждах в мирното разрешение на този въпрос един нов принос за окончателното успокоение на Европа. Наистина, за такова едно успокоение не се допринася нищо с подстрекателствата на обезумели хора, а с отстраняването на същинските опасности.

Аз направих едно конкретно предложение на полското правителство, след като от месеци насам, Данцигския въпрос беше повдиган вече няколко пъти.

Аз ви излагам, господа народни представители, съдържанието на това предложение и вие сами ще прецените, дали то не представлява най-големия възможен принос към европейския мир.

Както вече изтъкнах, аз признавам необходимостта на Полша от излаз на море и взех под внимание това обстоятелство. Аз не съм демократически държавник, а един националсоциалист. Аз намерих за нужно да обясня на Варшавското правителство, че както Полша желае достъп на море, също така и Германия се нуждае от един

² Юзеф Пилсудски (05.12.1867 - 12.05.1935) - полски маршал и политик във времето между двете световни войни. Успява да извоюва голяма победа над Червената армия през август 1920 г. На 26 януари 1934 г. Пилсудски сключва пакт за ненападение с националсоциалистическа Германия. – бел. ред.

³ Между двете световни войни Данциг има статут на свободен град и не е част нито от Райха, нито от Полша. Към началото на Втората световна война 95% от населението на града е немско. След 1945 г. германското население на града е брутално прогонено или изстребено от поляците и болшевиките. Днес град Данциг се намира на територията на Полша и се нарича Гданск. – бел. ред.

коридор към своята източна провинция⁴. Това са наистина трудни проблеми, за които не Германия е отговорна, а са отговорни онези акробати от Версай, които в своето озлобление или безумие поставиха стотина запалителни огнища из Европа, всяко едно от които - за да достигне своя връх на ефикасност - беше снабдено с по един едва угасим фитил. Тези проблеми не могат да получат своето разрешение по стария модел, аз считам за наложително да се тръгне по нов път. Защото пътят на Полша през коридора и обратно и един немски път през този коридор за Източна Прусия, нямат въобще някакво военно значение. Тяхното значение се крие изключително в психологическо и стопанското значение. Да се придава някакво военно значение на тази съобщителна мрежа говори за една изключителна наивност във военно отношение.

Ето защо аз отправих на Полското правителство следното предложение:

1. Данциг, като свободен град, да се върне обратно към Райха.

2. Германия да получи през коридора едно шосе и една железопътна линия за собствено ползване, със същите екстериториални права и въобще със същия характер, каквито има коридорът за Полша.

В замяна на това Германия е готова:

1. Да признае всички стопански интереси на Полша в Данциг.

2. Да осигури в Данциг, едно свободно пристанище на Полша, без значение с какъв размер, с един напълно самостоятелен достъп на морето.

3. Да приеме границите между Германия и Полша така поставени като окончателно установени.

4. Да сключи с Полша един 25-годишен пакт за ненападение, значи един пакт, който далеч да надхвърли моя живот; и

5. Да се признае съвместно от Германия, Полша и Унгария независимостта на Словашката държава, с което Германия се отказва от всяко едностранно преимущество в тази област.

Полското правителство отхвърли това мое предложение и се обяви:

1. Готово да преговаря по въпроса за смяната на върховния комисар на Обществото на народите в Данциг и

2. Да направи улеснения за германския транзит през коридора.

Аз искрено съжалявам за този отговор на Полското правителство, който просто не мога да си обясня. Все пак това не е най-важното. Най-печалното сега, е обаче, както беше и с Чехословакия преди една година, че **Полша смята - под влиянието на една интернационална кампания на подстрекателства и вражда - че е необходимо да започне мобилизация**, макар че Германия не е мобилизирала нито един войник и не възнамерява да прибегне до каквато и да било акция срещу Полша. Един ден историята ще има да си каже думата, дали е било добре да се отхвърли това мое

⁴ Фюрерът визира Източна Прусия, откъсната от Германия чрез т.нар. Полски коридор след 1919 г. – бел. ред.

конкретно предложение. Това беше както казах, един мой опит за разрешение на един въпрос, който вътрешно вълнува цялата германска нация и то в духа на взаимно зачитане.

Според мен, Полша нямаше да загуби от това, а напротив, щеше само да спечели, така както Данциг, без съмнение, никога не ще стане полски град. Намерението за нападение, което се приписва на Германия в колоните на международния печат - под влиянието на някакво въображение - имаше като последица предложението за гаранция и задължението за взаимно подпомагане, поето от Полша, което при известни условия ще принуди Полша, в случай на конфликт между Германия и някоя друга сила, при който би се намесила и Англия, да влезе от своя страна във война срещу Германия. Това задължение се намира в противоречие със спогодбата, която сключих на времето с маршал Пилсудски. Тази спогодба се сключи при обстоятелството, че се вземат под внимание само поетите дотогава задължения - като известните задължения на Полша спрямо Франция - а не и бъдещи такива. Следователно, едно допълнително разширяване на горните задължения се явява в пълно противоречие с герmano-полската спогодба за ненападение. При такива условия тогава аз не бих сключил този пакт. Какъв смисъл имат спогодбите за ненападение, ако една от страните си запазва правото да може да постъпва свободно при каквито и да било особени случаи.

Има две възможности за изход: или колективна сигурност, т.е. колективна несигурност при постоянна опасност за война, или ясно определени спогодби, които обаче, да изключват по начало всяко прибягване до оръжие между договарящите страни.

Поради тази причина аз считам сключената навремето между мен и маршал Пилсудски спогодба като едностранно нарушена от Полша и следователно, като спогодба фактически престанала да съществува!

Аз съобщих това на полското правителство. Трябва, обаче, да повторя, че това не означава ни най-малко някаква промяна в моето принципно становище върху повдигнатите въпроси.

Ако Полското правителство пожелае да сключи нов договор за уреждане отношенията между Германия и Полша, то аз бих приветствал едно такова предложение, при условие, обаче, че то ще почива на ясно установени задължения, които да ангажират еднакво и двете страни. Германия във всеки случай е готова да поеме такива задължения, както и да ги изпълни.

Ако поради тези причини напоследък в Европа настъпи ново безпокойство, то единствената причина за това е онази известна нам кампания, потиквана от интернационалните подстрекатели към война, която цели чрез едно непрестанно засилване на съществуващата напрегнатост да подготви Европа за една катастрофа, при която очакват да постигнат това, което до сега не е било възможно по друг начин, а именно - унищожаването на европейската култура от болшевизма. Омразата на тези подстрекатели е толкова по-лесно обяснима, защото през това време беше елиминирана една от най-важните и опасни ситуации в Европа,

благодарение героизма на един човек, на неговия народ и благодарение - смее да го заявя - на италианските и германските доброволци.

Победата на националистическа Испания през последните седмици се преживя и отпразнува също така и с най-искрено участие на германския народ.

Когато аз реших да се отзова на молбата на генерал Франко⁵ - да му изпратя подкрепа от националсоциалистическа Германия срещу рушителната интернационална болшевишка подкрепа на противната страна, тази германска постъпка се изтълкува от същите тези интернационални подстрекатели неправилно, по най-оскърбителен начин.

Тогава се говореше, че Германия имала намерение да се настани в Испания, че ние сме възнамерявали да вземем испански колонии, появи се дори и долната лъжа, че ние сме изпратили 20 000 души в Мароко; с една дума нищо не беше пропуснато, за да се постави под съмнение идеализма на нашата подкрепа и на тази на Италия, с цел да се черпят от тук мотиви за нова кампания на подстрекателства към война.

След няколко седмици победоносният герой на националистическа Испания ще влезе тържествено в столицата на своята родина. Испанският народ ще го акламира като спасител от едно неопишуемо нещастие, като освободител от страшния тормоз на комунистическите банди, на чиято съвест, според изчисленията, тежат над 775 000⁶ убийства и екзекуции.

Населението на цели села и градове е било буквално масово избивано под скрития патронаж на западно-европейските и американски демократически хуманитарни апостоли.

При неговото триумфално влизане ще вземат също така участие и доброволците от нашия германски легион, рамо до рамо с храбрите испански войници и италиански бойни другари.

Ние се надяваме, че в скоро време ще можем да ги посрещнем на германска земя.

Тогава германският народ ще научи, колко самоотвержено се бориха неговите синове и в тази част на Европа за свободата на един добър народ, а следователно и за спасението на европейската цивилизация. Опасността беше голяма, защото един успех на болшевишките палачи в Испания можеше да залее като една вълна и цяла Европа. С това може да се обясни и омразата на ония, които съжаляват, че Европа и този път избягна катастрофата, която я грозеше.

⁵ Генералисимус Франсиско Франко (04.12.1892 - 20.11.1975) - е действителен владетел и по-късно официален държавен глава първо на части от Испания от октомври 1936 г. и след това на цяла Испания от 1939 г. до смъртта си през 1975 г. Познат е като каудильо „Caudillo de España” (Водач на Испания). Той председателства авторитарното правителство на Испания след победата си в Испанската гражданска война. – бел. ред.

⁶ Този брой на избитите е силно завишен, имайки предвид, че войната все още не е приключила и данните са варирали твърде много. Във войната загиват около 500 000 души. Жертвите на червения терор са най-малко 55 000, от тях 6 832 са били свещеници, монаси или монахини. – бел. ред.

Ето защо сега те тъкмо не искат да пропуснат никоя възможност да сеят недоверие и омраза всред народите и да създават другаде нужната за целите им, психоза към война.

Това, което са разпространявали през последните седмици тези интернационални подстрекатели към война, предимно чрез някои вестници, е отчасти, колкото детинско, толкова и злонамерено съчетание на лъжливи твърдения. Първият им успех - доколкото това не служи на вътрешната политика на демократическите правителства - е онази нервна истерия, която в Америка кара хората да вярват, че например жителите на Марс можели да слязат на земята⁷. Истинската цел е да се подготви общественото мнение да признае необходимостта от английската политика на обкръжаване и следователно, да й даде подкрепата си.

Колкото до германския народ, той може да работи при пълно спокойствие. Неговите граници се бранят от най-добрата армия в германската история, неговото въздушно пространство е защитено от най-мощния въздушен флот, а нашите брегове са запазени от каквото и да било неприятелско нападение. На западната ни граница е издигната въобще най-мощната укрепителна линия до днес. Но това, което е по-важно, то е солидарността на германската народна общност, пълното доверие на всички германци в националната ни отбрана и - мисля, че мога да заявя това - доверието на всички във върховното политическо ръководство.

Но не по-малко е и доверието на правителството и на германския народ в нашите приятели.

На първо място стои страната, с която сме най-тясно свързани във всяко отношение. Също и тази година **фашистка Италия** подкрепи напълно легитимните германски интереси. Никой не трябва да се учудва, ако от наша страна също се проявяват такива чувства на съзнаване жизнените нужди на Италия.

Връзката, която свързва нашите два народа, е неразривна.

Всеки опит за разклащане на това състояние ни се вижда смешен.

Нищо не илюстрира, нито пък коментира този факт по-добре, отколкото излязлата само преди няколко дни статия в един голям демократически вестник, в която се казва, че не може вече да се мисли за каквото и да било откъсване на Италия от Германия с цел за унищожаването им поотделно.

Така, германското правителство прояви на свой ред пълно разбиране за законността на акцията на приятелска Италия в Албания, за която я и поздрави. Да, фашизмът има не само правото, но и дълга да бди за запазването на съществуващия строй в границите на даденото ѝ от природата и от историята жизнено пространство, строй, който единствено може да позволи един истински разцвет на човешката култура и да обезпечи съществуването му. Но и в останалия свят не може да се поражда най-сетне съмнение върху културните и цивилизационни постижения, както на фашизма,

⁷ Става въпрос за радио-драмата „Марсиански атаки“ от 30.10.1938 г., която симулира новинарска емисия, твърдяща, че земята е нападната от марсиански нашественици. Тя предизвиква истинска психоза в САЩ и Канада, някои хора дори напускат домовете си. – бел. ред.

така и на националсоциализма. И в двата случая безспорни факти говорят против несъстоятелните твърдения и слухове на другата страна.

Заздравяването на отношенията между Германия, Италия и Япония представлява една неизменна цел на германското правителство. Ние виждаме в съществуването и запазването независимостта и свободата на тези три световни сили главния фактор за поддържането на една истинска човешка култура, на една реална цивилизация, както и на установяването на един по-справедлив ред в бъдеще.

Отговор на Рузвелт

Както споменах в началото, на 15-ти април тази година светът научи съдържанието на една телеграма, която по-късно дойде до мен. Трудно е да се даде едно определение на този документ или да се причисли към някоя позната категория от документи. Затова аз ще се опитам, господа народни представители, да направя пред вас, а същевременно пред целия германски народ, един анализ на този забележителен документ и веднага ще дам, от ваше име и от това на германския народ, съответните отговори:

1. Г-н Рузвелт вярва, и аз също така си давам сметка, че в целия свят стотици милиони хора живеят под постоянния страх от една нова война, пък дори и от поредица войни. Това интересувало отблизо и американския народ, чийто тълкувател бил г-н Рузвелт и също така трябвало да интересува и всички други народи от западното полукълбо.

На това може да се отговори, преди всичко, че без съмнение страхът от войни непрестанно е обладал човечеството и то с право. Така например от сключването на Версайския мир до днес, значи само за времето от 1919 до 1938 год., са били водени 14 войни, в които Германия не е участвала, но в които са участвали държави от „Западното полукълбо”, от чието име г-н Рузвелт взема също думата. Към това трябва да се прибавят за същия период от време 26 интервенции със сила и кървави санкции, наложени с оръжие. Германия и тук не взе никакво участие. Само Съединените Щати са извършили не по-малко от 6 военни намеси от 1918 год. насам. А Съветска Русия е предприела от 1918 год. до днес 10 войни и кръвопролитни военни акции. И тук Германия не участваше. Нито пък от нея е произлизила причина за подобни действия.

Според мен би било погрешно да се смята, че страхът от война, изпитван от европейските и извън-европейските народи, може да се дължи на станалите войни. Истинската причина за този страх лежи изключително в кампанията на подстрекателство - колкото долнопробна, толкова и лъжлива - водена в печата срещу управниците на чужди държави, която отива в своето изкуствено подбуждение до там, че човек просто би повярвал, че едва ли не биха могли да се очакват интервенции дори и от планетите. Така, ред печални сцени на паника се дължат, именно, на тази кампания.

Аз мисля, че от момента, когато отговорните правителства си наложат, на себе си и на своите печатни органи, въздържане и зачитане на истината по

отношение на международните въпроси, както и на вътрешните работи на чуждите държави, страхът от война ще изчезне тутакси и спокойствието, което всички ние така горещо желаем, ще зацари отново.

2. В своята телеграма г-н Рузвелт изказва мнението, че една голяма война, макар и да би била ограничена в други континенти, ще има много тежки последици не само докато тя трае, но и върху живота на няколко поколения.

Отговор:

Това са неща, които никой друг не познава по-добре от германския народ, тъй като тежестите, които му бяха наложени от Версайския договор, не биха могли да бъдат изпълнени в продължение на стотици години, макар че тъкмо американски професори по история доказаха, че Германия не носи по-голяма отговорност за Световната война, отколкото който и да бил друг народ.

Аз, обаче, не мисля, че всяка война трябва да има катастрофални последици за всички страни на земята, ако народите не се въвличаха изкуствено в подобни конфликти - чрез една объркана система на ангажименти и пактове. Както светът не е престанал, нито в миналите столетия, нито пък и през последните десетилетия да води войни, така човечеството - ако становището на г-н Рузвелт беше правилно - би трябвало още от сега да понася в продължение на милиони години насъбралите се от всички тези войни последици.

3. Г-н Рузвелт заявява, че той се е обръщал вече към мен с намерение за постигане на едно мирно разрешение на политически, стопански и социални въпроси.

Отговор:

Досега аз винаги съм бил на това мнение и както историята го доказва, аз сам разреших спешните политически, стопански и социални въпроси, без да прибъгвам до въоръжена сила.

За жалост, това миролюбиво разрешение беше затруднено от полемиките и подстрекателствата на политическите мъже, на държавници и на журналисти, които не са ни най-малко засегнати от тези въпроси.

4. Г-н Рузвелт смята, че развитието на събитията води отново към война и че ако тази опасност продължава да съществува, изглежда неизбежно, една голяма част от света да бъде въвличена в обща разруха.

Отговор:

Що се отнася до Германия, една такава опасност, която да застрашава други нации, не ми е известна. Обаче аз чета всеки ден във вестниците на демократическите страни измислиците за някакво застрашаване от едно такова естество. Аз срещам всеки ден новини в тези вестници относно някакво мобилизиране в Германия, струпване на войски и насилие спрямо други народи и то такива народи, с които ние живеем не само в мир, но и с които ние поддържаме и най-тесни приятелски връзки.

5. Г-н Рузвелт счита, че в случай на една нова война ще страдат еднакво всички народи, било победители, било победени, било неутрални.

Отговор:

Това е едно убеждение, което аз не преставам да изнасям вече в продължение на 20 години, значи в една епоха, през която отговорните американски държавници, за съжаление, не можаха да дойдат до такова заключение относно участието на Америка в Световната война и относно нейния край.

6. Г-н Рузвелт намира, че водачите на големите народи са в състояние да спасят своите нации от застрашаващата ги опасност.

Отговор:

Ако това е вярно, ще бъде непростимо лекомислие - да не кажем нещо повече - от страна на водачите, разполагащи с пълна власт, ако не успеят да обуздаят своя подстрекателски печат, за да предпазят така човечеството от застрашаващата го катастрофа.

Освен това, аз смятам, че е непонятно, как тези отговорни водачи, вместо да развиват дипломатическите отношения на народите помежду им, могат да пречат на тия отношения, дори да ги смущават чрез отзоваване на посланици и т. н., без всякаква причина.

7. Г-н Рузвелт заявява, че три независими народа в Европа и един в Африка са загубили своята независимост.

Отговор:

Аз не знам за кои три европейски нации става дума. Ако се касае за неотдавна присъединените към Райха провинции, то аз се виждам принуден да обърна вниманието на г-н Рузвелт върху една историческа грешка, която той прави в това отношение.

Тези народи загубиха своята независимост не сега, а през 1918 г., когато въпреки най-тържествените обещания те бяха откъснати от народните общности, от които съставляваха неразделна част и то с цел да образуват нации, каквито те не искаха да бъдат и каквито всъщност не бяха, като им се подари една самостоятелност, без да бъде, впрочем, една истинска самостоятелност; така те изпаднаха в една зависимост от един чужд свят, когото те мразеха.

А що се отнася до нацията в Африка, която била загубила свободата си, тук имаме на лице, без съмнение, една грешка, понеже нито един народ в Африка не е загубил своята свобода, а почти всички жители на този континент са били поставени с кървава жестокост под властта на други народи. Мароканци, берберци, негри, араби и др. са били жертва на една чужда сила, чийто меч не носеше знака „Made in Germany”, а знака „Made by Democracies”.

8. Г-н Рузвелт говори по-нататък за слухове, според които нови нападателни действия били замислени, но в истинността, на които слухове той сам се съмнява.

Отговор:

Аз смятам всеки намек от подобно естество, който не се оправдава от нищо, като едно нарушаване на спокойствието, а следователно и на световния мир. Аз виждам тук един опит за упражняване на натиск или поне за изнервяне на малките народи. Във всеки случай, ако г-н Рузвелт има предвид точно определени случаи, то аз го моля да посочи, кои са изложените на нападение държави и кои са техните евентуални нападатели. Тогава ще бъде възможно да се изобличат чрез кратки декларации тези нечувани нападки и по този начин да се отстранят веднъж за винаги.

9. Г-н Рузвелт заявява, освен това, че светът явно се приближава до момента, когато това положение ще избие в една катастрофа, ако не се намери един ефикасен начин за направляване на събитията. Той заявява по-нататък, че на няколко пъти аз съм декларирали, че нито аз, нито германският народ желаем войната и че ако това отговаряло на истината, нямало да става нужда да се стигне до война.

Отговор:

**Нека ми бъде позволено да подчертая още веднъж, че:
първо аз не съм водил никаква война,
второ, че аз от години изтъквам моето отвращение от една война, както и от подстрекателства към война и
трето, че аз въобще не намирам повод, за който да водя война. Бих бил признателен на г-н Рузвелт, ако ми даде пояснение по тази точка.**

10. Г-н Рузвелт смята, че нищо не е в състояние да убеди народите, че едно правителство може да има право или някакъв належащ мотив да поеме последниците на една война върху своя или върху друг народ, освен в случай на законна отбрана.

Отговор:

Аз намирам, че това също е мнението и на всеки разумен човек. Струва ми се, обаче, че когато две страни считат, че се намират в положение на законна отбрана, не ще се намери в света институция, включително и личността на г-н Рузвелт, която да е в състояние да разреши спорния въпрос.

Така например, от друга страна няма съмнение, че причината, която накара Англия да влезе в Световната война, не беше една законна отбрана.

Една анкетна комисия, учредена от самия президент г-н Рузвелт, е проучила причините за намесата на Америка в Световната война и е установила, че тази намеса се дължи в край на крайщата на капиталистически мотиви. Не е изведено, обаче никакво практическо заключение от тази констатация. Засега ние се ограничаваме да изкажем надеждата, че Съединените Щати, поне в бъдеще, ще се придържат към този благороден принцип и че те не ще влязат във война срещу който и

да е било народ, освен в случай, когато биха се намерили изправени пред нуждата от законна отбрана.

11. Г-н Рузвелт смята, че той говори с гласа на силните и от приятелство към човечеството, а не от егоизъм, слабост или страх.

Отговор:

Ако този глас от Америка се беше появил на време и особено, ако той имаше някаква реална стойност, би могъл да се избегне онзи договор, който стана извор на най-големите рушения в живота на човечеството до днес, а именно, изкования във Версай мирен договор.

12. Г-н Рузвелт заявява след това, че той винаги е убеден, че всички международни въпроси могат да бъдат разрешени на дипломатическата маса.

Моят отговор:

Наистина, на теория това може да се смята за възможно, тъй като в много случаи разумът би показал съществуването на правдиви искания, от една страна, и належаща необходимост от взаимни отстъпки - от друга.

Например, съобразно разума и принципа на върховната човешка справедливост, пък даже и на природните закони, всички народи би трябвало да участват наравно в разпределението на богатата на този свят. Тогава не би се случило, че един народ да иска да притежава едно толкова обширно жизнено пространство, върху което да живеят едва 15 души на един квадратен километър, докато други народи са принудени да изхранват върху същото пространство 140, 150 или дори 200 души. Тези ощастливи народи не би трябвало в никакъв случай повече да съкращават жизнената площ на нуждаещите се народи, например чрез отнемане на колониите им. Аз бих се зарадвал, ако можеше да се намери едно истинско разрешение на тези въпроси на зелената маса.

Моят скептицизъм идва, обаче, от обстоятелството, че Америка е тази, която е дала най-много доказателства за недоверие спрямо ефикасността на конференциите. Защото най-голямата конференция на всички времена беше, без съмнение, Обществото на народите, а тази последната, създадена по волята на един американски президент, трябваше да разреши проблемите на човечеството на зелената маса. Първата държава обаче, която се въздържаеше от тази работа, това беше Америка. Дори самият президент Уилсън е имал съмнение върху възможността да се постигне разрешение на интернационалните проблеми на подобни конференции.

Моите уважения към Вашите добри намерения, г-н Рузвелт! Обаче срещу тези Ваши намерения стои обстоятелството, че вече в продължение на 20 години най-голямата световна конференция, Обществото на народите, не успя да разреши нито един наистина важен международен въпрос.

През първите години, чрез Версайския договор, Германия беше изключена от участие в тази конференция на конференциите, в ущърб на обещанията на Уилсън. Въпреки този горчив първоначален опит, нито едно германско правителство не намери

за необходимо да следва примера на Съединените Щати, а вярваше, че по-късно ще трябва седне на дипломатическата маса в Женева.

Едва след дългогодишно безполезно участие, аз самия се реших, да последвам примера на Америка и да напусна най-голямата конференция в света.

От тогава насетне се нагърбих сам да разреши проблемите засягащи моя народ, които както всички други въпроси, не можах да бъдат разрешени от Обществото на народите. Аз, обаче, успях да разреши нашите въпроси без война!

Независимо от Обществото на народите, през последните години на международните конференции бяха поставени редица други проблеми, без да се постигне, каквото и да било разрешение. Общо погледнато, г-н Рузвелт, ако това Ваше становище, че всеки един въпрос може да се уреди чрез конференции, отговаря на действителността, тогава би трябвало да се приеме, че народите, включително и този на Съединените Щати през известните нам седем или осем хиляди години от тяхната история с били управлявани или от слепи хора, или от престъпници. Защото всички управници, включително и американските държавници, а преди всичко най-големите от тях, не са формирали историята на някакви конференции, а - преди всичко чрез поставяне в действие енергията на техните народи.

Също и свободата на Северна Америка не е била извоювана върху дипломатическия килим, нито пък и конфликта между северните и южни щати на времето си е могъл да бъде уреден по този начин. Аз не ще засега безбройните борби, които предизвика постепенното подчинение на северноамериканския континент. Като изтъквам всичко това, г-н Рузвелт, аз го правя, за да подчертая, че Вашето становище заслужава най-голяма почит, но че то не намира потвърждение нито в историята на Вашата страна, нито в тази на останалия свят.

13. Г-н Рузвелт констатира, че една покана за мирно разискване не намирала съответна отзивчивост, когато една от страните заявява, че не ще сложи оръжието, докато не получи предварително уверение за благоприятно за нея разрешение.

Отговор:

Вярвате ли, г-н Рузвелт, че когато съдбините на един народ се намират в изпитание, неговото правителство би сложило оръжието преди да се свика една конференция на основание само на надеждата му, че разумът на другите участващи - дори ако искате и тяхното съзнание - ще ги накара да дадат едно справедливо разрешение?

Г-н Рузвелт, в световната история има само един народ и едно правителство, които приложиха тази рецепта. Това беше: Германия.

Вярвайки в тържествените обещания на американския президент Уилсън и уверенията на Антантата, германската нация действително сложи оръжието и се яви така на зелената маса. Но в действителност, когато германският народ беше сложил оръжието, той дори не беше удостоен с покана за събранието ѝ, напротив на всички други уверения, спрямо него извършиха едно престъпване на дадена дума, такова, каквото не познаваше историята до сега.

Така един ден, най-голямата бъркотия на всички времена, вместо да бъде разрешена на масата на конференцията - беше причинена една още по-страшна бъркотия, чрез най-жестокия диктат в света.

Делегатите на германския народ, които вярвайки в тържествените уверения на един американски президент, бяха дошли, без да имат зад себе си, каквато и да било въоръжена сила, не бяха дори и посрещнати при връчването на договора като представители на една нация, която - това трябва да се признае - бе устояла в продължение на 4 години да се бори срещу цял свят с един неподобен героизъм за защита на своята свобода и своята независимост. Те бяха третирани дори по-зле, отколкото някога са били посрещани негърски пратеници.

Германските делегати бяха предмет на подигравки от страна на населението, което дори ги замеряше и с камъни; те бяха докарани като затворници не до една световна конференция, но пред съда на победителите, където те бяха принудени, под страха на опрени до гърдите им пистолети, да приемат най-срамния до сега мир при нечуван грабеж.

Г-н Рузвелт, аз си позволявам да Ви уверя, че моето твърдо решение е, нито днес, нито в бъдеще, никой германец да не прекрочва прага на една конференция, без да разполага с въоръжена сила, а зад всеки германски делегат за вечни времена да стои обединената мощ на германската нация - кълна ви се в Бога!

14. Г-н Рузвелт смята, че в заседателната зала трябва да се влезе като пред един съд, както и, че двете страни трябва да влязат с уверение, че всяка една от тях ще срещне справедливо разрешеше на сложените за разрешение въпроси.

Отговор:

Представителите на Германия не ще отидат никога повече на една конференция, която ще бъде един съд за тях. Но кой ще бъде съдията? В една конференция не бива да има нито подсъдими, нито обвинители, а само две спорещи страни, които не биха представили никога своите спорни въпроси на обсъждане и разрешение от страна на незаинтересовани чужди страни, ако те сами, въз основа на своя разум, не дойдат до едно споразумение.

Впрочем, тъкмо Съединените Щати отказаха да вземат участие в Обществото на народите и да станат жертва на един съд, годен да вземе решение при болшинство на гласовете, едно положение, което доведе работите до там, че се вземаха решения против интересите на тази или онази държава.

Аз бих бил признателен на г-н Рузвелт, ако заявеше пред света, какво ще бъде естеството на този нов световен съд. Кой ще бъдат съдиите, по какъв начин те ще бъдат избрани и върху каква отговорност ще почива тяхната дейност? И на преди всичко, пред кого те самите ще бъдат отговорни?

15. Г-н Рузвелт смята, че мирът в света ще направи голяма стъпка напред, ако народите дадат открита декларация относно настоящата и бъдещата политика на техните правителства.

Отговор:

Това е, г-н Рузвелт, което до сега аз непрестанно правя в безбройните си публични речи. Това аз правя и днес в заседанието на Райхстага, където дадох една нова декларация от този род, доколкото това ми беше възможно в тези два часа.

Аз, обаче, отказвам да направя подобна декларация пред когото и да било друг, освен пред народа, за съществуването и живота, на когото съм отговорен и който единствено има право да ми държи сметка.

Но аз оповестявам целите на германската политика по начин, че целият свят да може свободно да го чуе. При все това тези пояснения ще останат без интерес за останалия свят дотогава, докогато там се позволява на известни органи да изопачават всяко изявление и да го поставят под съмнение.

16. Г-н Рузвелт мисли, че Съединените Щати, намиращи се в западното полукълбо, не били обвързани пряко с възникналите в Европа спорове и че поради тази причина аз трябва да бъда готов да му дам в качеството му на водач на един толкова отдалечен от Европа народ една подобна декларация относно германската политика.

Отговор:

Значи г-н Рузвелт сериозно вярва, че мирът в света би направил наистина една крачка напред, ако бъде оповестена на народите една открита декларация върху настоящата политика на правителството.

Но как може г-н Рузвелт да иска тъкмо от държавният глава на германската държава да му даде една подобна декларация, без да бъдат поканени останалите правителства да направят също такива декларации върху тяхната политика?

Всъщност аз мисля, че не е редно да се дават такива изявления на ръководителя на една чужда държава, а е най-добре да се дадат **открито пред целия свят**, значи, в духа на исканията на президента Уилсън относно премахването на тайната дипломация. Досега аз не само демонстрирах готовност, но и върших това твърде често. За съжаление, **най-важните изявления върху целите и намеренията на германската политика не се донасят** от печата на редица от така наречените демократически държави до знанието на народите, или пък се донасят **в изопачена форма**.

Ако г-н Рузвелт се смята призван да отправи тъкмо на Германия или на Италия една такава покана измежду толкова много други нации и то заради това, че Америка се намира толкова далеч от Европа, ние също така бихме могли, понеже разстоянието от Европа до Америка е еднакво, да имаме също право да попитаме г-н Рузвелт от наша страна, кои са целите и намеренията, които преследва външната политика на Америка, например по отношение на държавите от Централна и Южна Америка. Г-н Рузвелт не ще пропусне, без съмнение, да се позове при такъв един случай на **доктрината Монро** и би отхвърлил с право подобно искане, представляващо вмешателство във вътрешните работи на американския континент.

Е добре, ние, германците, се придържаме към същата доктрина що се отнася до Европа и особено що се отнася до сферата и интересите на Велика Германия.

При това, от само себе си се разбира, че аз никога не ще си позволя да отправя подобно искане на г-н Рузвелт, тъй като намирам, че една такава постъпка вероятно ще се почувства като нетактична.

17. Г-н Рузвелт заявява, че информацията, които ще му бъдат дадени върху политическите цели на Германия, щели да бъдат съобщени от него на другите народи, които се чувствали заплашени и които понастоящем чувствали опасение от развитието на нашата политика.

Отговор:

По какъв начин г-н Рузвелт е установил **кои народи се чувстват заплашени от германската политика** и кои не? Или пък той се чувства в състояние, въпреки огромната работа, която сигурно лежи на раменете му, сам да разпознае всички тези психологически настроения, които движат вътрешно другите народи и техните правителства?

18. Г-н Рузвелт иска уверение от моя страна, че германските военни сили не ще нападнат територията или владенията на следните независими държави. И той изброява тук следните държави: Финландия, Латвия, Литва, Естония, Норвегия, Швеция, Дания, Холандия, Белгия, Англия, Ирландия, Франция, Португалия, Испания, Швейцария, Лихтенщайн, Люксембург, Полша, Унгария, Румъния, Югославия, Русия, България, Турция, Ирак, Арабия, Сирия, Палестина, Египет и Иран.

Отговор:

Най-напред аз си дадох труд да се осведомя от изброените държави:

1. Дали се чувстват заплашени и

2. Дали този въпрос, който ми отправи г-н Рузвелт, става по тяхно предложение или поне с тяхно съгласие.

Отговорът беше отрицателен и по двете точки и то не просто отрицателен, а в някои случаи дори и под формата на едно решително „не“. Впрочем, не ми беше възможно да отправя подобно запитване към всички споменати държави и народи, защото не всички понастоящем притежават независимост, както е например случая със Сирия, а се намират под военен контрол от страна на демократическите държави и следователно, са лишени от своите права.

3. Независимо от това всички граничещи с Германия държави получиха много по-прецизни уверения от Райха, а преди всичко много по-конкретни предложения, отколкото тези, които г-н Рузвелт ни иска чрез своето странно послание.

4. Но ако тези общи декларации, които аз така често съм давал, бяха смятани, относно тяхното съдържание, като съмнителни, то една нова декларация от същото естество сигурно не би имала никаква стойност, даже и ако тя би била отправена направо до г-н Рузвелт. Защото това, което тук е от решаващо значение, не е значението, което г-н Рузвелт отдава на такива декларации, а стойността, която ще им се даде от страна на съответните държави.

5. Но аз трябва да привлека вниманието на г-н Рузвелт върху някои исторически грешки. Той споменава между другото Ирландия и ме моли да заявя, че Германия няма да напада Ирландия. Обаче аз току що четох една реч на ирландски министър-председател г-н Де Валера, в която той, странно защо, в ущърб на мнението на г-н Рузвелт, не обвинява Германия, че потиска Ирландия, но обвинява Англия, че Ирландия страда от непрестанния натиск, упражняван от тази държава. Въпреки съзнанието, което г-н Рузвелт показва по отношение нуждите и грижите на други държави, трябва да се приеме, че ирландският президент все пак ще бъде по-добре информиран върху опасностите, които застрашават неговата страна, отколкото президентът на Съединените Щати.

Също така г-н Рузвелт, както изглежда, е известно, че Палестина не е понастоящем окупирана от германски войски, а от английски и че нейната свобода е отнета чрез най-брутална злоупотреба с оръжие, че тя е лишена от своята независимост и че тя е принудена да понася най-тежкото третиране в полза на евреи-пришълци.

Живущите в тази страна араби сигурно не са се оплакали на г-н Рузвелт от германски натиск, но те се оплакват чрез непрестанни апели до международното обществено мнение против варварските методи, които Англия прилага там, за да подчини един народ, обичащ и защитаващ своята свобода.

Може би тъкмо тук да се крие един въпрос, който би трябвало да се разреши, според схващанията на г-н Рузвелт, на зелената маса, следователно пред един справедлив съдия, а не чрез брутална сила, чрез военни мерки, чрез масови екзекуции, чрез опожаряване на цели селища, чрез разрушаване на къщи с динамит и пр. Тук има едно безспорно обстоятелство, а именно, че Англия в случая не действа, за да се защити от едно арабско нападение срещу себе си, но без да бъде повикана от когото и да било, завладя една чужда територия, която не ѝ принадлежи, с цел да установи там своето владичество.

Биха могли да се установят още редица подобни грешки на г-н Рузвелт, без да говорим за трудността, която би се появила пред Германия, ако би предприела военни операции в държави, отдалечени от нас на едно разстояние от две хиляди, някои от пет хиляди километра, а други и повече.

Привършвайки, искам да заявя още следното:

Германското правителство, въпреки това е готово, да даде поотделно на всяка от изброените в телеграмата държави, а ако някоя от тях има желание и се обърне сама директно към Германия с искане да получи уверение от рода на това, което предлага г-н Рузвелт – то е готово, казвам, да даде такова уверение, при условия на изрична взаимност.

Всичко това, обаче, би могло да се сметне като нещо излишно за голяма част от изброените в посланието на г-н Рузвелт държави, защото ние вече или сме в съюз с тях, или в най-тесни приятелски отношения.

Що се отнася до срока на тези спогодби, Германия е разположена да сключи с всяка държава поотделно съответни спогодби. Аз не искам да пропусна случая, без да съм дал уверение, преди всичко на президента на Съединените Щати, относно териториите, които - както предполагам - образуват най-голям дял от неговите грижи, а именно самите Съединени Щати и другите държави от американския континент.

Тук аз тържествено заявявам, че всички твърдения, разпространявани по какъвто и да било случай за някакво нападение или проектирано вмешателство на Германия срещу американски територии, са пълна измислица или дръзка измама. И то без да се смята, че всички тези твърдения, разгледани от военно гледище, могат да произхождат, само от въображението на някой луд.

19. Г-н Рузвелт счита като най-важен фактор разискванията за установяване на най-ефикасният и бърз метод, чрез който народите да могат да се освободят от тежкото бреме на въоръженията.

Отговор: Г-н Рузвелт може би не знае, че този въпрос, що се отнася до Германия, веднъж вече получи пълно разрешение. От 1919 до 1923 година Германия - както това е потвърдено от специалните съюзнически комисии - изпълни задълженията относно пълното си разоръжаване, а именно в следните размери:

Унищожени оръжия, числящи се към пехотата:

1. 59 000 оръдия и дула;
2. 130 000 картечници;
3. 31 000 минохвъргачки и дула;
4. 6 007 000 пушки и карабини;
5. 243 000 дула на картечници;
6. 28 000 лафети;
7. 4 390 лафети на минохвъргачки;
8. 38 750 000 патрона;
9. 16 550 000 ръчни и оръдейни гранати;
10. 60 400 000 гранати;
11. 491 000 000 броя муниции за ръчно оръжие;
12. 335 000 тона патронни гилзи;
13. 235 515 картушни гилзи;
14. 37 600 тона барут;
15. 79 000 муниционни сандъци;
16. 212 000 телефонни апарати;

17. 1072 огнехвъргачки и т. н.;

Освен това бяха унищожени: шейни, подвижни работилници, подвижни зенитни установки, влекачи за оръдия, стоманени каски, противогози, машини на някогашната муниционна индустрия, цеви за пушки.

По отношение на въздушната отбрана бяха унищожени:

1. 15 714 изстребителни и бомбардировъчни самолети;
2. 27 757 самолетни двигатели;

Унищожен материал, числящ се към военно-морския флот:

- 26 бойни кораба;
- 4 броненосци за крайбрежна охрана;
- 4 бронирани кръстосвачи;
- 19 леки кръстосвачи;
- 21 учебни и специални кораби;
- 83 торпедни лодки;
- 315 подводници;

Към всичко това трябва да се прибави и унищожаването на следните материали: Превозни средства от всякакъв вид, средства за борба с газове и отчасти за отбрана срещу газове, двигателни и експлозивни материали, прожектори, визировъчни съоръжения, измервателни уреди за разстояния и звук, оптически съоръжения от всякакъв род, конски снаряжения и т.н. и т.н., всички хангари за самолети и целелини и др.

Съгласно тържествените уверения, дадени навремето на Германия и дори включени във Версайския договор, унищожението на изброените германски военни материали трябваше да служи като едно предварително условие, след изпълнението, на което и другите държави да пристъпят към разоръжение. В този случай, както и във всички останали, безсрамно се злоупотребяваше с доверието на Германия относно дадените обещания. Знае се, че всички опити, направени на зелената маса по време на преговори и конференции в продължение на дълги години и целящи разоръжението на другите страни, напълно пропадаха.

Аз самият, г-н Рузвелт, предложих за разискване цяла поредица от практически предложения, с които можеше да се направи поне едно общо ограничение на въоръженията.

Аз предложих една максимална численост от 200 000 души за всички армии, също така премахване на всички приспособени за нападение оръжия, премахване на всички бомбардировъчни самолети, премахване на войната с отровни газове и т.н. и т.н.

За съжаление, не беше възможно тези предложения да се прокарат пред останалите държави, при все че Германия беше напълно разоръжена.

Аз поставих тогава на разглеждане предложението за една максимална численост от 300 000 души, което пожъна същия отрицателен резултат. Изобщо, аз направих цяла поредица подробни предложения за разоръжаване и то публично, както пред Райхстага, така и пред световното обществено мнение.

На никой не му дойде на ум да разисква дори едно от тези предложения, а напротив, светът започна да засилва още повече своето въоръжаване.

Едва през 1934 год., когато моето последно най-подробно предложение - това, което се отнасяше до една численост на армиите от 300 000 души, бе напълно отхвърлено, аз дадох заповед за едно основно превъоръжаване на Германия.

За всеки случай аз не бих искал да бъда пречка за разисквания по въпроса за разоръжението, при които и Вие, г-н Рузвелт, проявявате намерение да вземете участие. Аз Ви моля само да имате добрината да се обърнете най-напред не към мене и към Германия, а към другите страни. Аз съм събрал в продължение на моята дейност един богат практически опит, както и съм скептик по отношение на тези въпроси и ще бъда скептик дотогава, докато действителността не ме убеди в противното.

20. Г-н Рузвелт дава уверение, че е готов да вземе участие при едно практическо прокарване на нови пътища за международната търговия, за да могат всички народи да купуват и продават на световните тържища при еднакви права, както и да са сигурни, че ще могат да си набавят необходимите сурови материали и произведенията на мирния стопански живот.

Отговор:

Предполагам, г-н Рузвелт, че не се касае до теоретически разисквания по този въпрос, а до ефикасни мерки за премахване на същинските пречки в международното стопанство. А най-опасните от тези пречки се намират вътре в самите държави. Във всеки случай, досегашният опит показва, че най-големите световни стопански конференции пропаднаха чисто и просто, поради това че отделните държави не бяха в състояние да поддържат в ред техните народни стопанства, както и заради това, че валутните манипулации на някои страни внесоха несигурност сред международните парични пазари и така причиниха непрестанни колебания в отношенията на стойностите между различните валути. Също така стопанските отношения между отделните страни ще се намират под едно непреодолимо затруднение до тогава, до когато има държави, където е възможно - поради идеологически причини - да се обявява бойкот на други народи и техните произведения, за да бъдат по този начин изключени от някои пазари.

Аз вярвам, г-н Рузвелт, че ще имате голяма заслуга, ако започнете с отстраняването на пречките, които спъват един истински свободен стопански обмен, най-напред от Съединените Щати, където Вашето влияние е голямо. Аз съм убеден, че ако на водачите на народите не се отдаде да възстановят производството и въобще да въведат ред в стопанския живот на страните си и ако не им се отдаде да премахнат бойкотната кампания, не би имало особени изгледи за прокарване на действително полезни мероприятия за подобрене на международните стопански отношения чрез международни конференции и договори. Защото иначе не ще могат да се осигурят за

всички държави еднакви права да участват на световните тържища като доставчици и купувачи.

Независимо от това германският народ е направил конкретни искания по този въпрос и аз бих се радвал, ако Вие, г-н Рузвелт, като един от приемниците на президента Уилсън, бихте се застъпил най-сетне да се зачете обещанието, благодарение на което навремето Германия сложи оръжие и се остави в ръцете на победителите. Тук аз имам предвид не толкова изтръгнатите от Германия безчетни милиарди под формата на репарации, а преди всичко,

възвръщането на Германия на отнетите ѝ колониални владения.

Така например, германският народ загуби в Европа и извън Европа около 3 милиона кв.км. земя. При това германските колониални владения не бяха придобити чрез война – за разлика от колониите на някои други нации - а изключително по пътя на договори или на откупвания. Президентът Уилсън тържествено беше дал дума, че германските колониални искания ще бъдат поставени на едно справедливо разглеждане.

Вместо това обаче, германските колонии бяха предадени на онези народи, които и без това вече, през всички епохи притежаваха най-големите колониални владения и нашият народ беше хвърлен в тежки грижи, които влияят особено върху настоящия момент и ще се отразяват още и за в бъдеще.

Президентът Франклин Рузвелт ще извърши благородно дело, ако изпълни дадената от президента Удроу Уилсън дума. С това би се допринесло практически за моралното консолидиране на света, а така и за укрепване на световното стопанство.

21. Завършвайки, Г-н Рузвелт заявява, че шефовете на правителствата на всички големи страни днес са отговорни за съдбата на човечеството, че те не могат да бъдат глухи към молбата на техните народи, които искат да бъдат предпазени от евентуалната опасност от една война и че следователно и аз също нося известна отговорност.

Господин президент Рузвелт! Аз разбирам много добре, че огромното пространство на Вашата държава и големите богатства на Вашата страна, Ви позволяват да се чувствате отговорен за историята на целия свят и за съдбата на всички народи. Аз съм поставен, г-н Рузвелт в много по-скромни и по-тесни възможности. Вие имате население от 135 милиона души върху 9,5 милиона кв. км. Вие имате една страна, чиято земя изобилства с всички богатства и е достатъчно плодородна, за да може да изхранва повече от 500 милиона души и да им достави всичко необходимо.

Навремето аз поех ръководството на една държава, която - въз основа на доверието в уверенията на останалия свят, както и на лошото управление на нейните демократически правителства - се намираще пред пълен упадък. В тази държава не живеят 15 души на квадратен километър, както в Америка, а около 140 души. Плодородието на нашата страна не може да се сравнява с това на Вашата. Безбройните подпочвени богатства, които природата поставя в неограничени количества на Ваше разположение липсват в Германия.

Събраните в продължение на много години германски спестявания от милиарди под форма на злато и девизи, ни бяха заграбени. Загубихме нашите колонии. През 1933 год. в Германия имаше: 7 милиона безработни, милиони други работници с намалено работно време, милиони селяни, изпадащи във все по-голяма и по-голяма мизерия, една разнебитена индустрия, една разстроена търговия, с една дума пълен хаос.

От това време насам, господин президент Рузвелт, аз успях да изпълня само една едничка задача. Не се чувствам отговорен за съдбата на света, защото този същият не се загрижи ни най-малко за плачевната съдба на моя собствен народ. Аз се почувствах призован от провидението да служа на този народ и да го освободя от страшната мизерия. През изтеклите шест и половина години до сега, аз прекарвах ден и нощ само със задачата да събудя собствените сили на моя народ, който бе изоставен от целия останал свят, както и да увеличи тези сили и да ги насоча към спасението на нашата народна общност.

Аз преодолях царящия в Германия хаос, възстанових реда, увеличих значително производството във всички области на нашето национално стопанство, насърчих с всички усилия производството на такива сурови материали, които да заместят многобройните естествени материали, които ни липсват, открих пътя на нови изобретения, ускорих развитието на съобщителните средства; започнах строителството на огромна пътна мрежа. Насърчих строежа на канали, на огромни фабрики. В същото време положих усилия да поощря и духовната култура и възпитанието на нашата нация.

Успях да настаня отново и без остатък, в полезни производства, седемте милиона души безработни, които ми бяха толкова близки на сърцето. Успях, въпреки всички трудности, да задържа германския селянин върху неговата земя и да спася самата тази земя за него.

Успях да докарам отново германската търговия в разцвет и да насърча, до най-голяма степен, съобщенията. За да се справя със заплахите, които идваха от външния свят, аз не само обединих политически германския народ, но също го въоръжих и се опитах да залича страница по страница този договор, който със своите 448 члена съставлява най-чудовищното посегателство и насилие, които въобще са били извършвани досега върху народите.

Аз възвърнах на Райха провинциите, които ни бяха отнети през 1919 год., милиони германци, които бяха злощастно откъснати от родината си, стъпиха отново върху родната си земя; възстанових хилядогодишната историческа общност върху германското жизнено пространство. Аз се помъчих да направя всичко това, без да проливам кръв и без да налагам, г-н Рузвелт, на моя народ и на други народи страданията на една война.

Всичко това, господин президент, аз създадох със свои собствени сили, като един преди 21 години още неизвестен работник и войник на своя народ. И следователно, аз мога да искам пред историята правото да бъда зачислен между онези, които са извършили най-големите дела, което по право и по справедливост може да бъде изисквано от един отделен човек.

Вие, г-н президент, имате една несравнимо по-лека задача. През 1933 год., когато аз станах канцлер на Райха, Вие станахте президент на Съединените Щати. И така, още от първия момент Вие бяхте поставен на чело на една от най-големите и най-богати държави в света.

Вие сте щастлив, че имате да осигурите прехраната само на 15 души на квадратен километър. Вие разполагате с най-големите подпочвени богатства, които изобщо съществуват в света. Вие можете, благодарение на огромното пространство на Вашата страна и на плодородието на Вашите полета да осигурите на всеки американец 10 пъти повече блага, отколкото това би било възможно в Германия. Във всеки случай, вие дължите тези богатства на природата. При все че броят на жителите на Вашата страна едва превишава с една трета този на германското население, Вие разполагате с едно 15 пъти по-голямо жизнено пространство.

Следователно, Вие можете, да намерите свободно време, благодарение на Вашите блестящи условия на живот, да се занимавате с универсални проблеми. Може би поради тази причина светът Ви се вижда толкова малък, че сте в състояние навсякъде да се намесвате и действате ползотворно.

В този смисъл Вашите усилия и Вашите инициативи могат да включат едно много по-голямо и по-обширно пространство, отколкото моите, защото моят свят, господин президент Рузвелт, е светът, в който ме е поставило Провидението и за който следователно, аз съм длъжен да работя. За съжаление, в пространствено отношение той е много по-тесен. Той обхваща само моя народ. Но аз вярвам, че тъкмо в това направление бих могъл да служа най-добре на каузата, която ми е присърце:

Каузата на справедливостта, на благоденствието, на напредъка и на мира на цялото човечество!